

**ПРВА ОСНОВНА ШКОЛА КРАЉА ПЕТРА ДРУГОГ
УЖИЦЕ**

**ШКОЛСКИ ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА
ЗА ОБАВЕЗАНИ ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТ**

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ
VI разред

ШКОЛСКА 2019-2022. година

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Циљ наставе и учења грађанског васпитања је да ученик изучавањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.

Укупан фонд часова: 36 Недељни фонд 1 час ТЕМАТСКИ ПЛАН РАДА

<i>Р.б. теме</i>	<i>Наставна тема</i>	<i>Број часова по теми</i>	<i>Број часова</i>
1	ЉУДСКА ПРАВА (права детета)	8	8
2	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО (школа као заједница)	8	8
3	ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ ДРУШТВУ	9	9
4	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ	11	11
	Укупно часова	36	36

месеци	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
наставне теме										
ЉУДСКА ПРАВА (права детета)	4	2								
ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО		2	5	2						
ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ ДРУШТВУ				2	4	2	4			
ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ								4	4	2

Ред. бр.	ИСХОДИ	Теме/области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
1.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ По завршетку теме ученик ће бити у стању да: ➤ својим речима и на примеру образложи везу права и одговорности; ➤ наведе примере за групу права слобода да и заштита од; ➤ аргуменује значај инклузивног образовања, права и потребе за образовањем свих ученика ➤ штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права ➤ препозна ситуације кршења права детета у свакодневном животу, примерима из прошлости, литературе ➤ на правилан начин користи кључне појмове савременог демократског друштва: демократија, грађанин, власт, подел а власти ➤ својим речима на примеру образложи улогу грађана у друштвеном систему и систему власти 	ЉУДСКА ПРАВА	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Упознавање основних елемената програма Права и одговорности ✓ Моја и твоја права – наша су права ✓ Права и одговорности ✓ Посебна група права: слобода да и припадајуће одговорности ✓ Посебна група права: заштита од и припадајуће одговорности ✓ Право на очување личног, породичног, националног, културног и верског идентитета и припадајуће одговорности ✓ Право на квалитетно образовање и једнаке могућности за све и припадајуће одговорности ✓ Инклузивно образовање - квалитетно образовање за све 	<p><i>Компетенција за учење</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Има позитиван и одговоран однос према учењу. <p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његову личност. <p><i>Сарадња</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Доприноси решавању разлика у мишљењу и ставовима поштујући друге као равноправне чланове тима или групе. <p><i>Компетенција за учење</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Мотивисан је и оспособљен да самостално планира, организује, спроводи и вреднује учење; разликује битно од небитног, изражава и образлаже идеје. 	<p>Наставник се труди да све теме и садржаје ученицима приближи и објасни, због спиралног ширења наставних јединица у каснијим разредима. Због тога је ваажно да ученици у овом разреду добро разумеју појаве.</p> <p>Активности које подстичу активно слушање и конструктивно реаговање ученика.</p> <p>Важно је истаћи везу међу свим овим областима зато што се све оне интегришу. Важно је да ученици стекну вештине применљиве у свакодневном животу у демократској заједници, на демократске ставове и вредности о универзалности права, једнакости, слободи и одговорности, социјалној</p>

2.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ образложи улогу грађана у друштвеном систему и систему власти на примеру ➤ разликује стварну партиципацију ученика у одељењу и школи од симболичке и декоративне ➤ позитивно користи интернет и мобилни телефон за учење, информисање, дружење, покретање акција ➤ образложи могући утицај друштвених мрежа на ставове и деловање појединца ➤ примени 7 правила за сигурно четовање и коришћење СМС порука 	<p>ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО</p> <p>Демократско друштво и партиципација грађана</p>	<p>Демократско друштво и партиципација грађана</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Демократско друштво – појам, карактеристике ✓ Грађанин ✓ Дете као грађанин ✓ Процедуре којима се регулише живот у заједници: ко је овлашћен да доноси колективне одлуке и на основу којих процедура ✓ Власт ✓ Нивои и гране власти ✓ Лествица партиципације ученика у школи: манипулација, декоративна употреба, симболичка употреба, стварна партиципација ✓ Партиципација ученика на нивоу одељења и школе 	<p><i>Естетичка компетенција</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Препознаје и развија сопствене стваралачке способности и креативност у свим уметничким и неуметничким пољима свог деловања. <p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин. <p><i>Одговоран однос према околини</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе. 	<p>осетљивости и припадности заједници, уз спремност да се активно делује за сопствену добит као и добит других.</p> <p>Остваривање овако постављених исхода захтева примену различитих интерактивних облика рада као и одабир и коришћење одговарајућих метода и техника рада са ученицима: радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дебате, дискусије, пројекте, истраживања, промоције, покретање акција као и да сами осмисле неке друге активности. За ученике петог разреда неке од ових метода рада су новина те их треба постепено навикавати на начин рада где су и они активни креатори наставе.</p>
3.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ позитивно користи интернет и мобилни телефон за учење, информисање, дружење, покретање акција ➤ образложи могући утицај друштвених мрежа на ставове и 	<p>УПОТРЕБА И ЗЛОУПОТРЕБА ИНТЕРНЕТА И МОБИЛНИХ ТЕЛЕФОНА</p>		<p><i>Решавање проблема</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Решава проблем према планираној стратегији примењујући знања и вештине стечене учењем 	<p>Реализација програма треба да се одвија у складу са принципима интерактивних односа (активне, проблемске и истраживачке наставе), са</p>

	<p>деловање појединца</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ примени 7 правила за сигурно четовање и коришћење СМС порука ➤ препознаје ситуације дигиталног насиља и зна како да реагује и коме да се обрати за помоћ 			<p>различитих предмета и ваншколским искуством.</p> <p><i>Компетенција за учење</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Способан је да самостално и у сарадњи са другима истражује, открива и повезује нова знања; користи могућности ваншколског учења; негује и развија лична интересовања. 	<p>сталним рефлексијама на одговарајуће појаве из друштвеног контекста (прошлости и још више садашњости). Овакав начин остваривања важи за сваку област.</p>
4.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ учествује у избору теме, узорка и инструмента истраживања ➤ учествује у спровођењу истраживања, прикупљању и обради добијених података и извођењу закључака ➤ презентује спроведено истраживање и добијене резултате ➤ процењује ефекте спроведеног истраживања и идентификује пропусте и грешке 	ПРОЦЕСИ У СВРЕМЕНОМ СВЕТУ	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Позитивно коришћење интернета и мобилног телефона ✓ Шта је дозвољено, а шта није на интернету ✓ Утицаја друштвених мрежа на мишљење и деловање појединца ✓ Опасности у коришћењу интернета и мобилног телефона ✓ Дигитално насиље и веза са Конвенцијом о правима детета ✓ Карактеристике и последице дигиталног насиља ✓ Седам златних правила за сигурно четовање и коришћење СМС порука ✓ Реаговање у ситуацијама дигиталног насиља 	<p><i>Одговорно учешће у демократском друштву</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву. <p><i>Одговоран однос према околини</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе. <p><i>Сарадња</i></p>	

		✓ Одговорности ученика и школе.	• активно и конструктивно учествује у раду групе или	
--	--	---------------------------------	--	--

5.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ препознаје примере грађанског активизма у својој школи и исказује позитиван став према томе ➤ идентификује проблеме у својој школи и ➤ прикупља податке о проблему користећи различите изворе и технике ➤ осмишљава акције, процењује њихову изводљивост и предвиђа могуће ефекте ➤ активно учествује у тимовима, поштујући правила тимског рада (у групној дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницирана не угрожавајући начин) 	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Шта су ставови, на чему се заснивају и каква је њихова веза са понашањем ✓ Избор теме, узорка и инструмента истраживања. ✓ Спровођење истраживања. ✓ Обрада података. ✓ Тумачење резултата. ✓ Припрема и презентација добијених резултата. ✓ Евалуација истраживања 	<p>пара.</p> <p><i>Одговорно учешће у демократском друштву</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву. <p><i>Естетичка компетенција</i></p> <p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин. <p><i>Одговоран однос према околини</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе. <p><i>Решавање проблема</i></p>	
----	--	---------------------	---	--	--

Међупредметно повезивање

По садржајима грађанског васпитања, међупредметно повезивање се може остварити са садржајима наставних предмета: Српски језик, Историја, Географија, Ликовна култура, Музичка култура.

Активности у наставном процесу	
Активности наставника	Активности ученика
<ul style="list-style-type: none">• испитује предзнања ученика;• упознаје се са интелектуалним могућностима ученика;• развија и одржава комуникацију;• подстиче интеракцију, пружа повратну информацију;• уважава и реагује на потребе групе и појединаца;• дели одговорност• одабира поступке за наставни рад;• прилагођава методе и облике рада индивидуалним способностима деце;• организује наставне активности;	<ul style="list-style-type: none">• слободно изражавање мишљења и ставова;• усваја-сазнаје;• развијање вештина комуникација;• повезивање сопственог искуства са тематиком;• дискусија;• слуша• посматра;• црта;• рецитије;• упоређује;• смишља;• доцртава;• слаже;• разговара;• решава;• испуњава;• пише;• организовање квизова;• израда радова и панона.

План провере остварености исхода

	Шта пратимо	Поступак оцењивања	Иструменти оцењивања	Време
<p>Процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; уметничко изражавање; вештине и решавање задатака.</p>	<p>Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • усмено испитивање; • писмено испитивање; • посматрање понашања ученика; • редовно доношење домаћег задатка; • прегледање свеске; • вођење евиденције од стране наставника о јављању на часовима 	<p>- Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника. - Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика.</p>	<p>Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За више јављања, одговоре, активност/ истиче се Ко не зна одговор -</p>	<p>Свакодневно бележење током године</p>
	<p><u>Оцену истиче се добија ученик који:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - лако логички повезује чињенице и појмове; - самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; - решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; - показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен и ангажовања; - показује одговоран однос према раду/ 	<p>-Комисија ученика и Наставника.</p>	<p>Активност на часу (учесталост и квалитет јављања на часу помесецима);Учесталост по месецима.</p>	<p>Пресек стања по тромесечју</p>
		<p>-Усмено одговарање.</p>	<p>Свеобухватност одговора; Хронолошка и појмовна прецизност; Хоризонтално и вертикално повезивање градива; Самосталност у одговарању.</p>	<p>По потреби, бар једном у полугодишту</p>

припремљен је за час. <u>Оцену добар добија ученик који:</u> - у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; - самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; - решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; - показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. <u>Оцену задовољава добија ученик који:</u> - у довољној мери показује способност употребе информација; - у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; - већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; - у довољној мери критички расуђује; - показује делимични степен активности и	-Описно оцењивање.	На основу целокупног рада ученика током полугођа.	На крају полугодишта и школске године
	-Редовност доношења домаћег.	За три недоношења домаћег минус у свеску, а након опомене и у дневник као активност.	Свакодневно Током године, праћење/пресек стањана тромесечју
	-Прегледање свески.	Уредност; Све забележено са часова.	Три пута у једном полугођу
	- Писане провере (једном у полугођу), свеска евиденције.	На основу целокупног рада ученика током полугодишта.	По потреби
	- Групни рад (посматрање наставника, излагање група), свеска евиденције. - Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика). - Вредновање самосталног рада	Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада,	По потреби

	ангажовања.	ученика: ППТ, истраживање о датој личности-догађају. - Провера знања које ученици усвајају на часу и испитивање ставова. - Формативно оцењивање.	продуката група (пано, табела...) Хоризонтално и вертикално повезивање градива -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)	
Ангажовање ученика у настави: Процењује се: одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање; активно	– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања (истиче се) – показује делимични степен активности и ангажовања (добар) – показује мањи степен активности и ангажовања (задовољава)	Вођење евиденције од стране наставника: -Јављању на часовима (учесталост и активност); -Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти); -Посета културно-историјским институцијама и догађајима;	-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано; -Учесталост јављања и активност по месецима; -Учествује, помаже другима, израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада; - Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним	На сваком часу током школске године. Пресек стања по тромесечјима.

учествовање у настави и сарадњу са другима.		-Израда паноа, ПП презентација, различитих врста излагања.	активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...); -Иницијатива и квалитет продукта	
---	--	--	--	--

Пројектна настава

Пројектна настава ће бити реализована кроз све наставне теме. Она треба да помогне ученицима да правилно посматрајудруштвене објекте, појаве и процесе чиме ће се подстаћи радозналост деце и самостално истраживање. Она ће помоћи ученицима да користе статистички материјал који је систематизован у табелама, карте, као и различите изворе знања. Пројектна настава је у циљу достизање исхода који се односе на функционално знање ученика.

Начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих задатака...);
- Већа индивидуализација наставе;
- Размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи;
- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја;
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним ситуацијама.